

06/04/2017

17.0004707

De colleges van burgemeester en wethouders
van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem
p/a Stuurgroep herindeling
Postbus 6
4285 ZG WOUDRICHEM

VERZONDEN

5 APR 2017

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Afschrift zienswijze op herindelingsadvies gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem (beoogde nieuwe gemeente Altena)

Datum

4 april 2017

Ons kenmerk

C2199531/4160355

Uw kenmerk

Contactpersoon

M.J.J. (Marcel) van Osch

Telefoon

(073) 681 20 98

Email

mvosch@brabant.nl

Bijlage(n)

1

Geachte colleges,

Heden hebben wij onze positieve zienswijze vastgesteld op het ons toegezonden herindelingsadvies Altena 2019. Wij hebben deze zienswijze, vergezeld van het herindelingsadvies en bijbehorende stukken, heden toegezonden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Graag spreken wij onze grote waardering uit voor de zorgvuldige, voortvarende en transparante wijze waarop uw colleges en de raden inhoud en vorm geven aan de beoogde samenvoeging, in een interactief en bovenal innovatief proces met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen.

Voor de inhoud van onze zienswijze verwijzen wij korthedshalve naar de bijlage.

Tot slot verzoeken wij u de raden van uw gemeenten van onze zienswijze in kennis te stellen.

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

de secretaris,

ir. A.M. Burger

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer dr. R.A.H. Plasterk
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Zienswijze op herindelingsadvies gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem (beoogde nieuwe gemeente Altena)

Geachte minister Plasterk,

De raden van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem hebben in hun vergadering van 7 maart 2017 een herindelingsadvies als bedoeld in artikel 4 van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) vastgesteld. Het advies strekt ertoe de drie gemeenten samen te voegen tot een nieuwe gemeente: Altena. De gemeenten beogen te fuseren per 1 januari 2019. Wij zijn positief over deze samenvoeging. Ter uitvoering van artikel 5, lid 3, van de Wet arhi zenden wij u hierbij het herindelingsadvies Altena 2019 (met bijlagen) toe, vergezeld van onze zienswijze in deze brief.

Wij hebben veel waardering voor de zorgvuldige, voortvarende en transparante wijze waarop de colleges en de raden inhoud en vorm geven aan de beoogde samenvoeging. Op weg naar de samenvoeging hebben zij een innovatief en interactief proces met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen doorlopen. Ook hebben zij tijdig en voorafgaand aan vaststelling van het herindelingsadvies bestuurlijk overleg gevoerd met alle buurgemeenten. Deze staan positief tegenover deze samenvoeging en zij hebben kenbaar gemaakt wat ze van de toekomstige samenwerking verwachten. In het herindelingsadvies, het logboek en het bijlagenboek is dit adequaat verwerkt.

Algemeen

De beoogde samenvoeging van Aalburg, Werkendam en Woudrichem betreft een unieke kans om een innovatieve, duurzame en bestuurskrachtige gemeente met circa 54.000 inwoners te laten ontstaan op de grens van drie provincies. De nieuwe gemeente grenst aan acht gemeenten te weten; Zaltbommel (Gelderland), Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam en Gorinchem (Zuid-Holland) en Drimmelen, Geertruidenberg, Waalwijk en Heusden (Noord-Brabant).

Datum

4 april 2017

Ons kenmerk

C2199531/4151973

Uw kenmerk

Contactpersoon

M.J.J. (Marcel) van Osch

Telefoon

(073) 681 20 98

Email

mvosch@brabant.nl

Bijlage(n)

div.

Wij zien in Altena een regionale economische motor met een krachtig en kansrijk sociaal-economisch en maatschappelijk profiel in een ruimtelijk sterk samenhangend gebied, fysiek omringd door water. Het is een gebied met rijke natuur- en cultuurhistorische waarden door de aanwezigheid van monumentale panden en historische plattelandsbebouwing en Nationaal Park De Biesbosch. Het gebied maakt onderdeel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De gemeente kenmerkt zich door een viertal sterke economische sectoren. Dat zijn de maritieme sector (inclusief logistiek en maintenance), de agrarische sector, de logistieke sector (inclusief handel en distributie) en de recreatieve- en toeristische sector. Ten aanzien van sociale, ruimtelijke en economische kenmerken staat de gemeente voor een aantal opgaven. Zo zal er in de nieuwe gemeente (blijvend) aandacht moeten zijn voor bijvoorbeeld de zelfredzaamheid van haar inwoners en gemeenschappen, het op peil houden van de werkgelegenheid, het versterken van duurzaamheid, het verbeteren van de bereikbaarheid (waaronder OV-dienstverlening) en de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Datum

4 april 2017

Ons kenmerk

C2199531/4151973

De nieuwe gemeente is via bruggen aangesloten op het rijks- en provinciale wegennet (A27; N267; N322). Direct buiten het gebied zijn belangrijke knooppunten richting de A2, de A15 en de A59. Daarnaast is het gebied ontsloten door veerdiensten naar Dordrecht, Hardinxveld, Gorinchem, Fort Vuren en Slot Loevenstein en Aalst over de Bergsche Maas.

Vanuit de gunstige ligging, de aanwezigheid van enkele stuwende economische sectoren, een lage werkloosheid, een hoog arbeidsmoraal en de aanwezige randvoorwaarden voor verduurzaming, kan men een rol van betekenis spelen in de Delta Regio, het gebied dat bestaat uit West- en Midden-Brabant, Rijnmond en de Drechtsteden, Zeeland en de Vlaamse provincies langs de Schelde. Wij verwachten dat de nieuwe gemeente een betekenisvolle rol kan en zal hebben bij de uitvoering van haar eigen opgaven en dat zij tevens kan bijdragen aan realisatie van de ambities uit de Agenda van Brabant welke agenda leidend is voor duurzame investeringen in de toekomst van Brabant.

Rijks- en provinciaal beleid

In het Rijks- en provinciaal beleid is als uitgangspunt geformuleerd dat gemeentelijke herindelingen van onderop dienen plaats te vinden. Gemeenten dragen immers in eerste instantie zelf verantwoordelijkheid voor het waarborgen van hun eigen bestuurlijke kwaliteit en ambtelijke slagkracht. In die gevallen waarin een dergelijk initiatief van onderop leidt tot een door betrokken gemeenten breed gedragen herindelingsvoorstel, is dit een zwaarwegend element in onze beoordeling. Het initiatief van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem past in het in 2011 door onze provincie in gang gezette beleid rondom (Veer)Krachtig Bestuur in Brabant om gemeenten te stimuleren tot een grotere toekomstbestendigheid, bijvoorbeeld door intensivering van samenwerking of gemeentelijke herindeling.

Datum

4 april 2017

Ons kenmerk

C2199531/4151973

Toetsingscriteria Beleidskader gemeentelijke herindeling

In het herindelingsadvies heeft een toets plaatsgevonden aan de vijf criteria uit het Beleidskader gemeentelijke herindeling van 28 mei 2013 (Kamerstukken II, 2012/13, 28 750, nr. 53). De gemeenten laten op overtuigende wijze zien dat zij aan de criteria voldoen. Wij voegen daar nog de volgende eigen overwegingen aan toe.

1. Draagvlak (Lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk)

Aan de hand van de breed gedragen besluiten in de betrokken gemeenteraden stellen wij vast dat er sprake is van een grote mate van bestuurlijk draagvlak voor de voorgenomen herindeling van Aalburg, Werkendam en Woudrichem. Het herindelingsadvies is, na een intensief voortraject, met een grote meerderheid in de gemeenteraden vastgesteld, van de 51 raadsleden stemden er 40 voor het herindelingsadvies. In onderstaande tabel zijn de stemverhoudingen weergegeven.

	voor	tegen	afwezig
Aalburg	13	1	1
Werkendam	12	6	3
Woudrichem	15	0	0
Totaal	40	7	4

Verder constateren wij ook regionaal en maatschappelijk draagvlak voor deze herindeling. Met de besturen van de acht omliggende gemeenten zijn gesprekken gevoerd en zij hebben allen positief gereageerd op de voorgenomen herindeling. Ten aanzien van het verkrijgen van een hoge mate van maatschappelijk draagvlak hebben de gemeenten zich buitengewoon ingespannen om inwoners, bedrijven en overige belanghebbenden bij het proces te betrekken. In alle gemeenten zijn bevolking, bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen en organisaties door middel van meerdere bijeenkomsten niet alleen in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van het herindelingsvoornemen, maar vooral ook in de gelegenheid gesteld om hun visie op de nieuwe gemeente te geven. In de periode mei tot oktober 2016 is in ruim twintig visiegroepen (bestaande uit burgers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven) op uitnodiging van de gemeenteraden gewerkt aan een eigen visie op de toekomst van de nieuwe gemeente. Het visietraject heeft in korte tijd veel energie losgemaakt. De visies vanuit de groepen vormen samen een prachtige bron van inspiratie voor de toekomst van de nieuwe gemeente. Wij hechten eraan te vermelden dat de noodzaak tot herindeling voor meer bestuurskracht en een grotere toekomstbestendigheid onomstreden is gebleken. De ingediende zienswijzen, 11 in totaal, zijn nagenoeg allemaal positief van inhoud en strekking of kennen een proactieve houding (er worden aanbevelingen gedaan) ten aanzien van de ontwikkeling naar de nieuwe

gemeente. Waar sprake is van geuite zorgen hebben de drie gemeenten hierop naar onze mening een overtuigende reactie gegeven.

Uit bestuurlijke contacten, via eigen ambtelijke waarneming tijdens inwonersbijeenkomsten en uit berichtgeving in de media hebben wij ons een beeld gevormd dat de bevolking en andere belanghebbenden deze herindeling als een 'natuurlijke' samenvoeging ervaren. Voor het doorlopen proces waarin op een unieke interactieve wijze samen met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties werd en wordt gebouwd aan een innovatieve en toekomstbestendige gemeente hebben wij veel waardering.

Datum

4 april 2017

Ons kenmerk

C2199531/4151973

2. Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid

Wij vinden dat sprake is van een samenhangende nieuwe gemeente. Uit onderzoek (prof. dr. P.P. Tordoir, Ruimtelijk Atelier Amsterdam, juni 2013) blijkt immers dat Aalburg, Werkendam en Woudrichem sterk op elkaar zijn georiënteerd. Op grond van de onderzoeksgegevens van professor Tordoir kan worden geconcludeerd dat het aantal dagelijkse verplaatsingen tussen de onderlinge gemeenten aanzienlijk is, maar dat er ook verplaatsingen zijn naar gebieden buiten het Land van Heusden en Altena. Zo zijn er verbindingen met Noordoost- en West-Brabant maar ook naar Zuid-Holland (Gorinchem) en Gelderland (Geldermalsen). Hoewel het gebied in geografisch opzicht als een eiland kan worden gekenschetst, is het dat in werkelijkheid niet door de verbindingen die er zijn via weg en waterwegen.

Met tevredenheid zien wij dat de gemeentebesturen een gemeenschappelijke visie omarmen over de wijze waarop burgers, maatschappelijke organisaties en gemeenschappen worden betrokken bij de vormgeving en uitvoering van beleid. Uit de door de visiegroepen ingebrachte ideeën over democratische vernieuwing kunnen mooie nieuwe initiatieven ontstaan ter versterking van de lokale democratie. Zelfredzaamheid, duurzaamheid en veelzijdigheid worden gezien als de speerpunten van de nieuwe gemeente, waarbij gebruik gemaakt zal worden van de laatste inzichten en ontwikkelingen op het vlak van co-creatie. Het doet ons deugd dat de gemeentebesturen hebben besloten de uit de samenleving verkregen energie reeds nu en blijvend aan te wenden en hiermee niet te wachten tot de daadwerkelijke effectuering van de voorgenomen herindeling per 1 januari 2019.

3. Bestuurskracht

De nieuw te vormen gemeente zal circa 54.000 inwoners tellen. Op die schaal moet het wat ons college betreft goed mogelijk zijn om een organisatie te vormen die voldoende kennis, kunde en professionaliteit in huis heeft om de opgaven van de nieuwe gemeente aan te kunnen. De gemeenteraden zien in deze herindeling een mogelijkheid om samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties als nieuwe innovatieve gemeente kansen te creëren en te excelleren.

Wij zien dit terug in de gezamenlijke ambitie en inspanning van de drie gemeenten om een robuuste, toekomstgerichte bestuurlijke en ambtelijke organisatie te laten ontstaan.

Een organisatie die in staat is bestuurlijke sturing te geven aan besluitvorming over, uitvoering van en verantwoording over beleid. En ook een organisatie die in staat is een adequaat antwoord te geven op het toenemend aantal taken dat wordt toebedeeld aan de lokale overheid en die bijdraagt aan het terugdringen van haar kwetsbaarheid door het vormen van een deskundig, kosten-efficiënt en op haar taken berekend ambtelijk apparaat. Zoals wij hierboven al constateerden zal de nieuwe gemeente een goede bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van de opgaven en taken die in de regio aan de orde zijn. Tevens zal de nieuwe gemeente in staat zijn om een regierol op te pakken naar medeoverheden, bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke partners.

De door ons uitgevoerde herindelingscan van augustus 2016 (zie bijlagenboek bij het herindelingsadvies) wijst tot slot duidelijk uit dat er een gezonde financiële basis is voor de nieuwe gemeente.

4. Evenwichtige regionale verhoudingen

Evenwichtige regionale verhoudingen zijn van belang. De opgeschaalde gemeente blijft uiteraard relaties onderhouden met buurgemeenten, in het bijzonder Geertruidenberg, Drimmelen en Oosterhout (Amerstreek-gemeenten), Heusden, Gorinchem, en Hardinxveld-Giessendam. Gezien het sociaal-economische en maatschappelijke profiel, de ligging en de opgaven van de nieuwe gemeente zal deze een betekenisvolle plaats innemen in de verhouding tot de steden Breda (regio West-Brabant), en 's-Hertogenbosch (Noordoost-Brabant) en heeft zij samen met hen een trekkersrol bij de uitvoering van de ruimtelijke, economische en maatschappelijke opgaven.

De voorgenomen fusie zal naar onze mening het bestuurlijke toekomstperspectief van de omringende gemeenten niet in de weg staan. Het schaalniveau van de nieuwe gemeente verhoudt zich goed tot de regionale verhoudingen. Meerdere gemeenten in de regio zoals Heusden, Waalwijk en Oosterhout kennen een soortgelijke omvang. De drie gemeenten geven in hun nota van zienswijzen aan dat voor wat betreft de in bevolkingsomvang kleinere gemeenten uit de regio men op een zorgvuldige en verantwoorde wijze gestalte wil geven aan de binnen de regio gewijzigde krachtsverhoudingen. Naar ons oordeel kan de nieuwe gemeente een krachtige partner zijn voor de kleinere gemeenten in haar omgeving.

De beoogde herindeling draagt bij aan het ontstaan van meer bestuurlijke eenheid in de regio, waardoor de regionale opgaven in West-Brabant eenvoudiger te realiseren zijn.

Datum

4 april 2017

Ons kenmerk

C2199531/4151973

5. Duurzaamheid

De omvang van de nieuwe gemeente, zowel qua oppervlakte als inwonertal, in combinatie met de maatschappelijke, ruimtelijke en economische mogelijkheden kan als voldoende robuust worden gekwalificeerd voor de komende periode. Gezien de inhoud van het herindelingsadvies en het bovenstaande zijn wij van mening dat de nieuwe gemeente – ook in de regionale context – duurzaam in staat zal zijn de gemeentelijke taken uit te voeren.

Datum

4 april 2017

Ons kenmerk

C2199531/4151973

Naamgeving

Voor de naamgeving van de nieuwe gemeente werd een naamgevingscommissie ingesteld. De commissie heeft de samenleving actief betrokken. Eerst gebeurde dat met een open vraag om suggesties in te dienen voor een groslijst. Dat leverde 808 inzendingen op met in totaal 265 verschillende namen. Via een voorstel van de werkgroep 'Naamgeving' zijn er door de raden uiteindelijk vier namen gekozen. Deze zijn aan alle inwoners van 16 jaar en ouder voorgelegd. Ruim 43% heeft gebruik gemaakt van de gelegenheid om te stemmen. Ruim 70% van die stemmen ging naar 'Altena' als naam voor de nieuwe gemeente. Op 12 december 2016 hebben de drie raden unaniem gekozen voor deze naam.

Tot slot

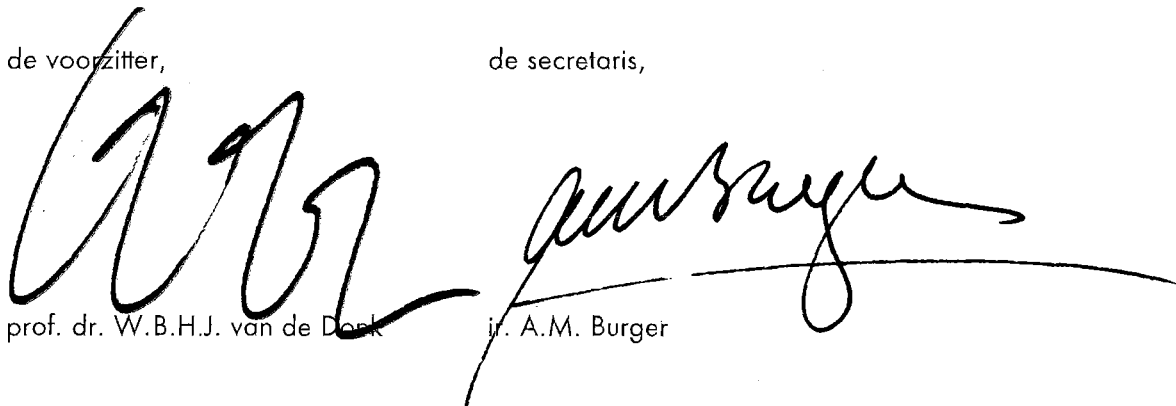
Samenvattend concluderen wij dat sprake zal zijn van een nieuwe gemeente die goed is toegerust voor een langere periode, die een goede interne samenhang kent en die passend is qua regionale samenhang en evenwicht. Het strategisch denkniveau, de schakelkracht en het vermogen om te kunnen inspelen op externe veranderingen neemt toe.

De drie gemeenten hebben aangegeven hun fusie te willen laten ingaan per 1 januari 2019. Wij steunen de gemeenten in deze ambitie en verzoeken u daarom het herindelingsadvies, mede gezien onze positieve zienswijze, zo spoedig mogelijk om te zetten in een wetsvoorstel.

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Dijk

ir. A.M. Burger